

11. การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง

บริษัทฯ ให้ความสำคัญต่อระบบการควบคุมภายใน โดยบริษัทฯ มุ่งเน้นให้มีระบบการควบคุมภายในที่เพียงพอและเหมาะสมกับการดำเนินธุรกิจ เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับบริษัทฯ การควบคุมภายในของ บริษัทฯ ครอบคลุมทั้งในระดับบริหาร ระดับปฏิบัติงาน การดูแลทรัพย์สิน และระบบการเงิน ทั้งนี้เพื่อให้บริษัทฯ สามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อทรัพย์สินของบริษัทฯ และบริษัทย่อย รวมทั้งเพื่อป้องกันการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากผู้บริหาร คณะกรรมการบริษัทฯ ได้มอบหมายให้คณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งเป็นกรรมการอิสระทำหน้าที่สอบทานระบบการควบคุมภายใน โดยในปี 2561 ได้มีการแต่งตั้งบริษัท ควอนตัม พอยท์ คอนซัลติ้ง จำกัด เป็นผู้ตรวจสอบภายในของบริษัทฯ มีนายรัชพล อังศุวิทยา เป็นหัวหน้างานผู้ตรวจสอบภายใน ซึ่ง คณะกรรมการตรวจสอบเห็นว่า หัวหน้างานผู้ตรวจสอบภายในดังกล่าวมีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และการอบรม ที่เหมาะสมเพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่ ประวัติหัวหน้างานผู้ตรวจสอบภายในมีรายละเอียดดังนี้

ประวัติหัวหน้างานผู้ตรวจสอบภายใน

นายรัชพล อังศุวิทยา อายุ 63 ปี

ประวัติการศึกษา

- ปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหลุยส์เซียนา ประเทศสหรัฐอเมริกา (Monroe Campus)
- ปริญญาตรี สาขาบัญชี มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประวัติการอบรม

- หลักสูตร Audit Committee Program รุ่น 5/2005 สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย
- หลักสูตร Director Accreditation Program รุ่น 16/2004 สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย
- การอบรมภายใน หัวข้อเทคนิคและเครื่องมือในการตรวจสอบเบื้องต้น
- การอบรมภายในองค์กร หัวข้อการบริหารการตรวจสอบและเทคนิคการเป็นหัวหน้าทีม

ประวัติการทำงาน

- 2554-ปัจจุบัน ผู้จัดการตรวจสอบระบบการควบคุมภายใน บริษัท ควอนตัม พอยท์ คอนซัลติ้ง จำกัด
- 2547-2553 ผู้จัดการตรวจสอบระบบการควบคุมภายใน บริษัท อาร์พีเจเอ็ม ใค้ซซิ่ง จำกัด
- 2543-2546 ผู้อำนวยการฝ่ายการเงินและปฏิบัติการ
บริษัท จาฟรา อินเตอร์เนชั่นแนล (ไทยแลนด์) จำกัด
- ปี 2540-2543 ผู้อำนวยการฝ่ายการเงิน บริษัท อินโดไชน่า เฮลท์แคร์ จำกัด

การดำรงตำแหน่งกรรมการสำคัญที่เกี่ยวข้อง

ไม่มี

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร

ไม่มี

จากการสอบทานระบบการควบคุมภายในของบริษัทฯ ในด้านต่างๆ ตามองค์ประกอบหลัก พบว่ามีความเพียงพอและเหมาะสม สามารถสรุปได้ ดังนี้

ด้านที่ 1 การควบคุมภายในองค์กร (Control Environment)

- **บริษัทฯ ยึดมั่นในคุณค่าของความซื่อตรงและจริยธรรม** โดยได้กำหนดนโยบายและหลักปฏิบัติ สำหรับกรรมการและพนักงานใช้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติบนหลักของความซื่อตรงและรักษาจรรยาบรรณในการดำเนินงานอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่ ข้อกำหนดจรรยาบรรณธุรกิจ นโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี นโยบายการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน นโยบายความรับผิดชอบต่อสังคม นโยบายคุณภาพความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม แนวทางการเก็บรักษาข้อมูลภายในและแนวทางป้องกันการรั่วไหลข้อมูลภายใน และระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานของบริษัทฯ

โดยเฉพาะนโยบายการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันนั้น บริษัทฯ ได้เปิดช่องทางการแจ้งเบาะแสหรือข้อร้องเรียน เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถแจ้งเบาะแสหรือข้อร้องเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนมายังกรรมการผู้จัดการ โดยมีมาตรการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสและผู้ร้องเรียน มีขั้นตอนการสอบสวนและการลงโทษ เช่นเดียวกับระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน ซึ่งได้ระบุถึงขั้นตอนการสอบสวนทางวินัยและบทลงโทษทางวินัยเมื่อมีการปฏิบัติงานที่ขัดต่อหลักความซื่อตรง ระบุไว้อย่างชัดเจน โดยบริษัทฯ ได้เผยแพร่เอกสารดังกล่าวให้พนักงานได้รับทราบโดยทั่วกันเมื่อมีการเข้ารับปฐมนิเทศพนักงานใหม่

บริษัทฯ มีการติดตามและประเมินผลระบบการควบคุมภายในของบริษัทฯ โดยผู้ตรวจสอบภายในซึ่งเป็น Outsourcer ในธุรกรรมที่มีความสำคัญต่อองค์กร

- **คณะกรรมการมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร และทำหน้าที่กำกับดูแลและพัฒนา** ในนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัทฯ ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัทฯ และคณะกรรมการชุดย่อยไว้อย่างชัดเจน บริษัทฯ มีการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานตามแผนธุรกิจและแผนกลยุทธ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ โดยฝ่ายบริหารจะรายงานผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับเป้าหมายนำเสนอให้คณะกรรมการบริษัทฯ รับทราบทุกเดือน

คณะกรรมการของบริษัทฯ ล้วนเป็นผู้มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ มีความเชี่ยวชาญที่เป็นประโยชน์ต่อบริษัทฯ โดยเฉพาะท่านที่ถูกแต่งตั้งจากกระทรวงอุตสาหกรรมและการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลหลักของธุรกิจ สามารถให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจได้อย่างยิ่ง

กรรมการอิสระของบริษัทฯ มีความเป็นอิสระ ไม่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัทฯ หรือความสัมพันธ์อื่นใด อันอาจมีอิทธิพลต่อการใช้ดุลยพินิจและปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระ และมีจำนวนที่เหมาะสมเพียงพอ

- **ฝ่ายบริหารได้จัดให้มีโครงสร้างสายการรายงาน การกำหนดอำนาจในการสั่งการและความรับผิดชอบที่เหมาะสม** มีการกำหนดโครงสร้างองค์กรเพื่อกำหนดสายบังคับบัญชาอย่างชัดเจน จัดทำคู่มืออำนาจดำเนินการ ระบุถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ รวมถึงวงเงินที่จะเป็นอำนาจอนุมัติของคณะกรรมการบริษัทฯ คณะกรรมการบริหาร และฝ่ายบริหาร รวมถึงคู่มือการปฏิบัติงานที่เป็นลายลักษณ์อักษรระบุถึงอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของการดำเนินงานในระดับบริหารและระดับปฏิบัติงาน เพื่อกำกับดูแลตามสายงานอย่างเหมาะสม

- **องค์กรแสดงถึงความมุ่งมั่นในการมุ่งพัฒนาและรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ** เนื่องจากลักษณะธุรกิจของบริษัทฯ มีความจำเป็นต้องใช้พนักงานที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อให้นำมาปรับใช้ในการทำงาน บริษัทฯ จึงมีนโยบายส่งเสริมให้พนักงานได้รับการพัฒนาความรู้ ศักยภาพ และความสามารถตามสายอาชีพ โดยผ่านกระบวนการฝึกอบรมและสัมมนา ทั้งภายในที่องค์กรจัดขึ้นโดยวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางเข้าให้การฝึกอบรม (ตามรายละเอียดในหัวข้อนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ศักยภาพของพนักงาน หน้า 50)

มีการจัดส่งพนักงานไปอบรมสัมมนาและดูงานภายนอกบริษัท โดยในปี 2561 บริษัทฯ ได้จัดส่งผู้บริหารไปดูงานเพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ที่จะนำมาช่วยพัฒนาให้บริษัทฯ สามารถรองรับการกำจัดของเสียชนิดใหม่จากอุตสาหกรรมประเภทใหม่ที่เกิดขึ้น เพื่อจะสามารถนำมอดต้นทุนในการกำจัดของเสียปัจจุบันให้กับบริษัทฯ ได้ อย่างไรก็ตาม ก็ดี เกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมภายใน ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ได้มีการจัดทำแผนการฝึกอบรมภายในล่วงหน้าเป็นประจำทุกปี โดยการสอบถามความต้องการและเหตุผลความจำเป็นของแต่ละฝ่าย และนำมาประมวลผล เพื่อให้ได้หลักสูตรที่เป็นประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

ฝ่ายบริหารกำหนดการชี้วัดการปฏิบัติงาน จากการประเมินผลการดำเนินงานของพนักงานโดยผู้บังคับบัญชาทุกสิ้นปี เพื่อนำไปกำหนดการปรับขึ้นค่าตอบแทนและตำแหน่งงานอย่างเป็นธรรมและเหมาะสม มีการสร้างแรงจูงใจเป็นเบาะยันให้กับพนักงานที่ปฏิบัติตามระเบียบที่บริษัทฯ กำหนดไว้ นอกจากนี้การที่บริษัทฯ ได้รับการรับรองในระบบ ISO 9001 ที่ศูนย์แสมดำจึงมีการใช้ Key Performance Indicators (KPI) เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และนำมาใช้ประกอบการพิจารณาประเมินผลการดำเนินงานของพนักงานด้วยเช่นกัน

- **องค์กรกำหนดให้บุคลากรมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมภายใน เพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร** โดยคณะกรรมการอกระเบียบ นโยบายกำกับดูแลในด้านต่างๆ ที่สำคัญ และแผนธุรกิจประจำปี โดยฝ่ายบริหารประกาศให้พนักงานรับทราบและนำไปปฏิบัติใช้ และมีการจัดประชุมให้พนักงานและบุคลากรผู้รับผิดชอบได้รับทราบผลการตรวจสอบการควบคุมภายใน และมอบหมายให้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุง และใช้ผลการตรวจสอบการควบคุมภายในมาเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาวัตถุประสงค์การปฏิบัติงานของพนักงานประจำปีด้วย

ด้านที่ 2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

- **องค์กรกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนเพียงพอ เพื่อให้สามารถระบุและประเมินความเสี่ยงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร**

รายงานทางการเงินของบริษัทฯ มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป และได้รับการสอบทานจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตทุกครั้ง มีการเปิดเผยข้อมูลครบถ้วนและถูกต้อง เหมาะสมกับธุรกิจในปัจจุบัน สามารถสะท้อนถึงกิจกรรมการดำเนินงานของบริษัทฯ อย่างแท้จริง

- **องค์กรระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ไว้อย่างครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร** โดยบริษัทฯ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายการดำเนินธุรกิจขององค์กรไว้อย่างชัดเจน มีการจัดทำแผนธุรกิจในทุกๆปี ครอบคลุมทั้งด้านรายได้ค่าบริการ การรับจ่ายเงิน และแผนงานสำคัญของปี เมื่อมีการกำหนดรายละเอียดไว้อย่างชัดเจนทำให้บริษัทฯ สามารถระบุและประเมินปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทฯ หากการดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ได้

แม้ปัจจุบันบริษัทฯ ยังไม่มีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง เพื่อทำหน้าที่กำหนดขอบเขต มาตรการและแผนปฏิบัติงานเพื่อจัดการความเสี่ยง แต่ฝ่ายบริหารมีแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงเบื้องต้นที่เหมาะสมแล้ว

- **องค์กรได้พิจารณาถึงโอกาสที่จะเกิดการทุจริต ในการประเมินความเสี่ยงที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร** บริษัทฯ ได้ประกาศนโยบายการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่นให้พนักงานทุกคนได้รับทราบและถือปฏิบัติ คณะกรรมการตรวจสอบมีการพิจารณาผลของการตรวจสอบการควบคุมภายใน จากเอกสารรายงานการสอบถามผู้ตรวจสอบบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน และฝ่ายบริหารเกี่ยวกับโอกาสในการเกิดทุจริตผ่านการประชุม คณะกรรมการตรวจสอบทุกไตรมาส

- **องค์กรสามารถระบุและประเมินความเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบต่อระบบการควบคุมภายใน** บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายนอกองค์กร การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำธุรกิจและการเปลี่ยนแปลงผู้นำองค์กร ที่อาจมีผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจ การควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว

ด้านที่ 3 การควบคุมการปฏิบัติงาน (Control Activities)

- **องค์กรมีมาตรการควบคุมที่ช่วยลดความเสี่ยงที่จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้** โดยบริษัทฯ ได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่กำหนดขอบเขตหน้าที่ ระเบียบปฏิบัติที่มีกระบวนการจุดควบคุมที่เหมาะสม ซึ่งคู่มือการปฏิบัติงานนั้นได้รับการทบทวนและปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมขององค์กร และนโยบายปัจจุบัน รวมทั้งการใช้คู่มืออำนาจดำเนินการซึ่งกำหนดขนาดวงเงินและอำนาจอนุมัติของคณะกรรมการและผู้บริหารแต่ละระดับอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร

บริษัทฯ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อประโยชน์ในการติดตามและสอบถามการทำรายการระหว่างกัน หรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ โดยมีฝ่ายตลาดหลักทรัพย์เป็นผู้ดูแลเก็บรวบรวมเอกสาร และแจ้งสถานที่เก็บเอกสารตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างถูกต้อง

บริษัทฯ กำหนดให้มีการควบคุมภายในในทุกระดับขององค์กร โดยใช้บริษัทผู้ตรวจสอบภายในที่เป็น Outsource ทำหน้าที่สอบถามประเมินความพอเพียงและควมมีประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายใน

- **องค์กรเลือกและพัฒนากิจกรรมการควบคุมทั่วไปด้วยระบบเทคโนโลยี เพื่อช่วยสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์** บริษัทฯ ได้ปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของบริษัทฯ ใหม่ โดยนำระบบ ERP เข้ามาควบคุมการปฏิบัติงาน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล เพิ่มความมีเสถียรภาพของข้อมูล เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับระบบสารสนเทศของบริษัทฯ มีการกำหนดสิทธิของผู้ใช้งานเพื่อควบคุมให้มีการนำข้อมูลไปใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

- **องค์กรจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมผ่านทางนโยบาย ซึ่งได้กำหนดสิ่งที่คาดหวังและขั้นตอนการปฏิบัติ** เพื่อให้มีนโยบายที่กำหนดไว้นั้นสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ บริษัทฯ กำหนดนโยบายการกำกับดูแลกิจการ จรรยาบรรณทางธุรกิจ นโยบายการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน แนวทางการเก็บรักษาข้อมูลภายใน และแนวทางป้องกันการใช้ข้อมูลภายใน เพื่อควบคุมและป้องกันการหาโอกาสหรือนำผลประโยชน์ของบริษัทฯ ไปใช้ส่วนตัว การทำธุรกรรมของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าวต้องผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจสอบและนำเสนอเพื่อขออนุมัติจากคณะกรรมการบริษัทฯ ทุกครั้ง

สำหรับการอนุมัติธุรกรรมบริษัทฯ มีแนวทางปฏิบัติให้กรรมการซึ่งมีส่วนได้เสียในเรื่องใด ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนในเรื่องนั้น

บริษัทฯ มีกระบวนการติดตามดูแลการดำเนินงานของบริษัทฯ โดยฝ่ายกำกับดูแลบริษัทฯ เป็นผู้รับผิดชอบ และบริษัทฯ มีนโยบายให้การดำเนินงานของบริษัทฯ อย่ รับนโยบายโดยตรงจากคณะกรรมการบริษัทฯ เพื่อให้กิจการของบริษัทฯ สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของบริษัทฯ เมื่อมีกิจการสำคัญหรือมีเหตุการณ์สำคัญอันอาจมีผลกระทบต่อบริษัทฯ ให้มีการนำเสนอคณะกรรมการบริษัทฯ พิจารณาอนุมัติ หรือให้ความเห็นชอบก่อน เช่นเดียวกับการแต่งตั้งกรรมการของบริษัทฯ อย่ ต้องได้รับมติเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทฯ ก่อน

ในเรื่องนโยบาย คณะกรรมการบริษัทฯ เป็นผู้กำหนดนโยบายและสั่งการให้ผู้บริหารและพนักงานนำนโยบายนั้นไปถือปฏิบัติ โดยในปี 2561 บริษัทฯ ได้ทำการทบทวนคู่มือการปฏิบัติงาน และนโยบายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานที่มีการระบุดจุดควบคุมที่เหมาะสม

ด้านที่ 4 ระบบสารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล (Information & Communication)

- **องค์กรข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนให้มีการควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่กำหนดไว้** ในการประชุมคณะกรรมการบริษัทฯ จะมีการจัดส่งหนังสือนัดประชุม หรือเอกสารประกอบการประชุมที่ระบุข้อมูลที่จำเป็นและสำคัญอย่างเพียงพอ ประกอบการพิจารณาตัดสินใจก่อนการประชุมล่วงหน้า 7 วัน รายงานการประชุมมีการระบุรายละเอียดเพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังเกี่ยวกับความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการแต่ละราย โดยมีการบันทึกข้อซักถามของกรรมการ ความเห็นหรือข้อสังเกตที่สำคัญของกรรมการในเรื่องที่พิจารณา รวมถึงความเห็นของกรรมการรายที่ไม่เห็นด้วยกับเรื่องที่เสนอพร้อมเหตุผล

- **องค์กรสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์และความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายในที่จำเป็นต่อการสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่วางไว้** บริษัทฯ มีการจัดช่องทางการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านระบบ E-mail หรือประกาศต่างๆ ให้พนักงานทราบได้อย่างทั่วถึงในรูปแบบที่เหมาะสมและทันเวลา นอกจากนี้ยังมีการออกจดหมายข่าว (Newsletter) เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลของบริษัทฯ ส่งถึงพนักงานในทุกๆ เดือน และข้อมูลภายในที่มีความสำคัญจะมีการรายงานต่อคณะกรรมการบริษัทอย่างสม่ำเสมอ

- **องค์กรได้สื่อสารกับหน่วยงานภายนอก เกี่ยวกับประเด็นที่อาจมีผลกระทบต่อการควบคุมภายใน** ผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กรสามารถติดต่อสื่อสารและแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการฉ้อฉลหรือทุจริตผ่านกรรมการผู้จัดการได้โดยตรง ผ่านช่องทาง Website หรือที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ของบริษัทฯที่กำหนดไว้

ด้านที่ 5 ระบบการติดตาม (Monitoring Activities)

- **องค์กรติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการควบคุมภายในยังดำเนินไปอย่างครบถ้วนเหมาะสม** บริษัทฯ จัดให้มีกระบวนการติดตามการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายใน โดยมีกระบวนการสอบทานและติดตามจากบริษัทผู้ตรวจสอบภายใน โดยในปี 2561 บริษัทฯ ได้ว่าจ้างให้บริษัทภายนอกที่มีคุณสมบัติ และความรู้ ความสามารถ ทำหน้าที่สอบทานประเมินความพอเพียงและควมมีประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายใน โดยมีขอบเขตการปฏิบัติงานเป็นไปตามกฎบัตรและมาตรฐานสากล และผู้ตรวจสอบภายในมีการรายงานผลการตรวจสอบโดยตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ

- **องค์กรประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในอย่างทันเวลาต่อบุคคลที่รับผิดชอบ ซึ่งรวมถึงผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการตามความเหมาะสม** บริษัทฯ จัดให้มีการติดตามประเมินประสิทธิผลของการควบคุมภายใน เพื่อให้มั่นใจว่าการควบคุมภายในของบริษัทฯ มีความเพียงพอและเหมาะสม เมื่อพบข้อบกพร่อง ตามขั้นตอนผู้บริหารต้องมีการวิเคราะห์หาต้นเหตุของข้อบกพร่องเพื่อแจ้งผู้รับผิดชอบดำเนินการแก้ไขอย่างทันท่วงที พร้อมรายงานข้อบกพร่องที่มีสาระสำคัญและความคืบหน้าในการแก้ไขต่อกรรมการผู้จัดการ คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการบริษัทฯ ตามความเหมาะสม

11.1 สรุปความเห็นคณะกรรมการบริษัทฯ เกี่ยวกับระบบการควบคุมภายใน

ในการประชุมคณะกรรมการบริษัทฯ ครั้งที่ 2/2562 เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2562 โดยมีกรรมการตรวจสอบ ทั้ง 3 ท่าน เข้าร่วมประชุมด้วย ซึ่งจากการประเมินระบบการควบคุมภายในของบริษัทฯ ประจำปี 2561 ในด้านต่างๆ 5 องค์ประกอบ คือ การควบคุมภายในองค์กร การประเมินความเสี่ยง การควบคุมการปฏิบัติงาน ระบบสารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล และระบบการติดตาม คณะกรรมการบริษัทฯ มีความเห็นสอดคล้องกับคณะกรรมการตรวจสอบว่า ระบบการควบคุมภายในของบริษัทฯ มีความเพียงพอและเหมาะสมต่อการดำเนินธุรกิจ ไม่มีรายงานว่ามีข้อบกพร่องในระบบการควบคุมภายในของบริษัทฯ ที่เป็นสาระสำคัญจากผู้สอบบัญชีและบริษัทผู้ตรวจสอบภายในแต่อย่างใด